

До
Председателя на Научното жури
по конкурса за заемане на
академичната длъжност “Доцент”
по научната специалност
“Счетоводна отчетност, контрол
и анализ на стопанската дейност” за
нуждите на СА „Д. А. Ценов” -
Свищов

РЕЦЕНЗИЯ

на научните трудове на гл.ас. д-р Диана Тонева Крумова
за заемане на академичната длъжност “Доцент” по професионално
направление 3.8 „Икономика”, научна специалност „Счетоводна
отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност” за нуждите
на катедра” Счетоводна отчетност” към Стопанска академия
„Д. А. Ценов”- Свищов

Рецензент: проф. д-р ик.н. Калю Иванов Донев с научно
звание и научна степен по научната специалност “Счетоводна
отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност”
Дом. адрес: Варна, ул. “Княз Борис -I”, № 109, тел. 0889
623 994

Уважаеми Г- н Председател,

Уважаеми членове на Научното жури по конкурса за заемане на
академичната длъжност “Доцент” по научната специалност “Счетоводна
отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност” (Счетоводство) за
нуждите на СА „Д. А. Ценов” – Свищов,

Рецензията е разработена в съответствие с изискванията на
съществуващата дългогодишна практика за рецензентската дейност и
критериите за заемане на академичната длъжност “Доцент”,

регламентирани със Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за прилагане на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Примерната структура на рецензия по конкурс за заемане на академичната длъжност „Доцент” в Стопанска академия – Свищов.

1. Представяне на кандидата

Единствен кандидат в обявения конкурс за заемане на научната длъжност „Доцент” по професионално направление 3.8 Икономика, научна специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност” (Счетоводство) е гл.ас. д-р Диана Тонева Крумова – преподавател в катедра „Счетоводна отчетност” на Стопанска академия – Свищов. Конкурсът е обявен за нуждите на същата катедра.

Гл.ас. д-р Диана Крумова е завършила Националната търговска гимназия – Пловдив през 1979 г. Висше икономическо образование, спец. „Счетоводство и контрол” с квалификационна степен „Икономист-счетоводител” е завършила през 1983 г. в Стопанска академия – Свищов. Съгласно Закона за висшето образование на участника в конкурса се признава ОКС „Магистър”. Трудовата и академичната кариера на гл.ас. д-р Диана Тонева Крумова е единствено в СА „Д. А. Ценов” – Свищов. През 1984 г. постъпва като асистент. На същата длъжност е до 1988 г. Старши асистент е през периода 1988 – 1999 г. Главен асистент е от 1999 г.

Владее руски и немски език.

През периода 2012-2016 г. е участвала в разработването на четири научни и практико-приложни проекти със следната тематична насоченост и обхват: Механизми за регулиране и одит при усвояването на средства от европейските фондове и програми, Правни, отчетни и контролни аспекти на обществените поръчки в публичния сектор, Възможности за подобряване усвояването на европейски средства чрез усъвършенстване на отчетността и вътрешния контрол и Предизвикателства пред новото счетоводно законодателство. Личното ѝ участие и конкретните разработки е предпоставка за усъвършенстване на практиката на предприятията. Гл.ас. д-р Диана Крумова е лицензиран оценител на цели предприятия.

Научните интереси са в областта на Финансовото счетоводство, Управленското счетоводство и Счетоводните стандарти.

Притежава компютърни умения и компетенции, които успешно прилага в учебната и изследователската дейност.

В Описа на представените документи от гл.ас. д-р Диана Тонева Крумова са включени 15 документа – Професионална автобиография, дипломи, справки, резюмета на трудовете, публикации и др.

Описът на документацията, представена от кандидата е пълен и отразява в количествен аспект спазването на критериите и другите изисквания за заемане на академичната длъжност „Доцент” по „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност” от гл. ас. д-р Диана Крумова

2. Основание за написване на рецензията

Рецензията е разработена и представена на основание Заповед № 37 от 24 януари 2018 г. на г-н Ректора на Стопанска академия - Свищов и Решение на Факултетния съвет на факултет „Стопанска отчетност”, Протокол № 6 от 19 януари 2018 г.

3. Персонална характеристика на кандидата за “Доцент” по “Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност”

Кандидатът за заемане на научната длъжност “Доцент” по “Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност” гл.ас. д-р Диана Тонева Крумова е в трудово-правни отношения със Стопанска академия „Д. А. Ценов” - Свищов от 03.01.1984 г. Последователно е заемала длъжностите асистент, ст.асистент и главен асистент.

Гл. ас. д-р Диана Тонева Крумова притежава образователната и научна степен „Доктор” по Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност Диплома № 2015013 от 01.04.2015 г.

Към документите по конкурса за „Доцент” е приложена Справка за академичната заетост на гл. ас. д-р Диана Крумова. Осигурена е пълна академична заетост за период от три години – 2014-2017 г.

Представените документи за участие в конкурса за „Доцент” като състав и съдържание доказват пълното съответствие на изискванията за заемане на академичната длъжност „Доцент” по „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност”. Следователно процедурата е законна и се провежда в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за неговото приложение и вътрешните нормативни актове на Стопанска академия „Д. А. Ценов” - Свищов. Установява се и акуратност при подготовката и подреждането на документите с които се участва в обявения конкурс.

Гл.ас. др. Диана Тонева Крумова е член на Съюза на учените в България.

4. Количествена и качествена оценка по критериите и показателите за учебната работа и тяхното съответствие с нормативните изисквания

Кандидатът по конкурса за заемане на академичната длъжност „Доцент” по професионално направление 3.8 „Икономика”, специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност” гл.ас. д-р Диана Тонева Крумова участва в преподаването на няколко учебни дисциплини главно пред студентите от специалност „Счетоводство и контрол”. Резултатите от проведените проучвания на студентското мнение за качеството на преподаването са много добри. Удоволителността от учебните занятия, които води участника в конкурса за „Доцент” пред студентите възлиза на 80.46 %, в. т.ч., за Организация на учебния процес 82.00%, Начин на преподаване 79.39% и отношение между преподавател и студент – 80.00% Комплексната атестационна оценка на гл.ас. д-р Диана Крумова е много добра. Положителните оценки за учебна работа се потвърждават и от разработените учебници и учебни помагала. В тях се установяват иновативни подходи, методическа издържаност, актуалност и др.

Аудиторната заетост на Гл.ас д-р Диана Тонева Крумова по учебни години е както следва:

Аудиторна заетост
лекции упражнения

Учебна 2014/2015 г.

1. Стандарти за финансови отчети	-	162
2. Финансово счетоводство	8	240
3. Организация и технология на счетоводството в НФП	22	58
Общо:	30	460

Учебна 2015/2016 г.

1. Стандарти за финансови отчети	-	80
2. Финансово счетоводство	30	167
3. Организация и технология на счетоводството в НФП	24	80
4. Счетоводство	10	7
Общо:	64	334

Учебна 2016/2017 г.

1. Стандарти за финансови отчети	-	82
2. Финансово счетоводство	-	199
3. Организация и технология на счетоводството в НФП	20	42
4. Основи на счетоводството	-	78
Общо:	20	401

Приравнените учебни часове в упражнения за тригодишния период са 1423 ч. Данните потвърждават изпълнението на критериите и показателите за количествена и качествена оценка на учебната работа. Гл.ас. д-р Диана Тонева Крумова е участвала в разработването на 9 учебници и учебни пособия, които са в съавторство. Личното и участие възлиза на 705 стр. Тези данни потвърждават нейната голяма ангажираност с информационното осигуряване на учебния процес под формата на учебници и учебни пособия, и което е в основата на формираната студентска удовлетвореност от учебния процес.

Водените лекционни часове и семинарни занятия от участника в конкурса гл. ас. д-р Диана Тонева Крумова се характеризират със следните съществени характеристики: задълбоченост, актуалност, използване на активни методи на обучение, методическа издръжаност и др. Преки впечатления имам по отношение качеството на учебниците и учебните пособия в които тя е съавтор. Разработваните от гл.ас. д-р Диана Крумова части от учебници и учебни помагала са актуални, методически правилно структурирани и нормативно издръжани към момента на тяхното публикуване. **Обобщените ми впечатления за учебната дейност на гл.ас. д-р Диана Крумова са подчертано позитивни .** Те се базират на следните критерии:

- дългогодишен стаж и опит в преподаването на счетоводните дисциплини,
- академичните учебници и учебни пособия, в които кандидатът е съавтор са написани ясно, разбираемо и са с актуално съдържание,
- концентрация през последните години в сравнително малко на брой учебни дисциплини, които са в хармония с осъществените научноизследователски проекти /монографии, научни статии, научни проекти, доклади и др./,
- практическата насоченост и приложимост на учебниците и учебните помагала, в които кандидатът е съавтор.

В учебниците и учебните помагала, в които гл.ас. д-р Дина Тонева Крумова е съавтор се съдържат елементи и постановки на научното изследване и интерпретиране.

5. Количествена и качествена оценка по критериите и показателите на научноизследователската дейност

В конкурса за заемане на академичната длъжност „Доцент” гл.ас. д-р Диана Крумова участва с впечатляващо голям брой публикации с разнообразно съдържание, актуални като методология на изследване и добре структурирани като видове. Основно място сред представените за рецензиране публикации заемат монографиите, студите, научните статии и докладите. Участието ѝ в научни проекти е белязано с творчески заряд и усет към новото, оригиналното и полезното за учебния процес и социалната практика.

В публикациите на кандидата за доцент по „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност” се съдържат значими за социалната практика и теорията разработки относно организацията и методиката на отчитане на основни обекти в малките предприятия в условията на автоматизирано водене на счетоводството. Разработките в това отношение са свързани с насоките и възможностите при транспориране на изискванията на Директива 2013/34/ЕС за Годишните финансови отчети, консолидираните финансови отчети и докладите за някои предприятия. Съществено място в представените публикации заемат и въпросите за финансиранятия от Европейските фондове и тяхното счетоводно отчитане при бенефициентите. Постиженията на автора в тази област са предпоставка за създаване на информационна база, която улеснява контрола върху изразходваните средства. Във връзка с това се правят аргументирани предложения за въвеждане на счетоводни сметки информацията от които ще се превърне в предпоставка за рационалното управление и възможност за нарастване на ефекта от тяхното усвояване. Макар и със скромно участие в колективните монографии това е постижение за популяризиране на съвременните теоретични и практически аспекти на счетоводството в България и Русия. Правните, организационните и счетоводните аспекти на бизнескомбинациите, представени в разработките на л.ас д-р Диана Крумова са съществен принос относно тяхната същност, счетоводно отчитане, в т.ч. положителната и отрицателната репутация, която възниква. Акцентираща се на изискванията съгласно МСФО 3 Бизнес комбинации, а именно, че се отчита положителната репутация, която не се амортизира, а отрицателната след повторно оценяване се отнася във финансовия резултат. Съществено място сред публикациите заемат въпросите на информационното осигуряване на бизнес оценките във връзка с приватизационни сделки. /Студия Информационно осигуряване на бизнесоценката при приватизация/. Научните трудове и постижения на гл.ас. д-р Крумова я представят като ерудиран учен и изследовател с големи аналитични възможности, който сполучливо съчетава теория и практика. В резултат на

това публикациите отговарят на съвременните образователни и научни стандарти и са основа за усъвършенстване на учебния процес.

В конкурса за заемане на академичната длъжност „Доцент” по „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност” гл.ас. д-р Диана Крумова участва със следната научна продукция/извън дисертационния труд/, учебници и учебни пособия:

Вид на публикациите	бр.	стр.
1. Монографии	5	245
2. Студии	5	67
3. Научни статии	14	121
4. Научни доклади	11	86
5. Учебници и учебни помагала	9	705
Общо публикации:	44	1224

В чуждестранни издания и/или са публикувани 2 монографии, 4 научни статии и 2 научни доклада. Деветнадесет от публикациите са в съавторството, в т.ч. монографии – 4, студии – 4, научни статии – 2, учебници и учебни помагала – 9.

В колективните научни разработки и учебните пособия е ясно и точно разграничено участието на гл. ас. д-р Диана Крумова. Обобщената оценка за количеството на научната продукция на кандидата за „Доцент” по „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност” е положителна. Като брой публикации и страници представената научна продукция за участие в конкурса отговаря на изискванията на ЗРАСБ, Правилника за неговото приложение.

От представените публикации за участие в конкурса научните публикации са 42.40%. Учебниците и учебните пособия са посветени на учебните дисциплини в преподаването на които кандидатът участва.

Като качество научната продукция на гл.ас.д-р Диана Тонева Крумова отговаря на съвременните и очаквано завишените държавни изисквания и обективните нужди от счетоводната теория и практика, както и за заемането на академичната длъжност „Доцент” по „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност”. По отношение на актуалност на разработките може да се отбележи приносът на кандидата при разработването на основни методически и методологически въпроси в самостоятелното монографично изследване на тема „Актуални въпроси на организацията и технологията на счетоводството в малките предприятия”, изд. „Стопански свят”, 2016.г.

Научните публикации, тяхното високо качество и актуалност дават основание да се формулира извода, че кандидатът за заемане на

академичната длъжност „Доцент“ е взискателен и самовзискателен учен и преподавател. Тя умее да формулира актуални проблеми, т.е. да трасира пътя за нови научни изследвания и разработки в областта на счетоводството.

В публикациите на кандидата за заемане на академичната длъжност „Доцент“ по научната специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност се установяват редица постижения за счетоводната теория и практика, по-голямата част от които са приноси.

Приносите са аргументирани, доказани и признати от научната общност и практиката в областта на счетоводството и бизнес оценяването

Научните постижения и конкретните приноси на кандидата с известна условност се обособяват в две основни групи: а/ теоретико-методологични постижения в областта на счетоводството и б/ обогатяване на научните знания и усъвършенстване на счетоводната практика.

Теоретко-методологични приноси в областта на счетоводството

1. На основата на задълбочени проучвания на основни литературни източници, действащи счетоводни стандарти и конкретни проучвания на практиката са разработени научно-обосновани модели за отчитане на получената продукция преди въвеждане на трайните насаждения в редовна експлоатация. Същността на моделите е насочена към избор на подходящ набор от счетоводни сметки и адекватна оценка на справедливата стойност и себестойността и разликите между тях. Формулираните изводи и преценки са научнообоснована основа за усъвършенстване на действащите НСФОМСП, както и на действащата практика. / 2.4, 5.12, 5.14, 6.4 и 6.9/
2. Моделирането в счетоводството е широко застъпено в научната продукция на кандидата, в т.ч. при едностранното и двустранното счетоводно отчитане. Аргументирано се защитава тезата при разработването на конкретни модели за организация на счетоводството да се подхожда диференцирано, като предложените критерии за изграждането на моделите са: 1. При ръчна и автоматизирана обработка на данните, 2. При текущо и периодично отчитане и 3. При едностранно и двустранно счетоводно отчитане. /1.1., 5.11 и 6.1/

Обогатяване на научните знания и усъвършенстване на счетоводната практика

1. Извършено е задълбочено изследвания на промените на основни нормативни актове в областта на счетоводството – Закон за счетоводството и НСФОМСП. В резултат на това изследване са направени аргументирани предложения за прилагането на СС 42 Прилагане за първи път на Националните счетоводни стандарти, които включват състава на предприятията, които имат право да го прилагат и момента за неговото използване. Формулирани са и конкретни оценки относно прилагането на новия Закон за счетоводството в сила от 01.01.2016 г., както и възможностите за неговото прецизно прилагане в социалната практика. /4.2., 6.5 и 6.6/
2. Разработени са конкретни методики в областта на финансовото счетоводство за съставяне на финансовите отчети, за последващо оценяване на дълготрайните активи, бракуване на ДМА и др. Те са апробирани в практиката и са доказали своята необходимост и приложимост. /1.4, 1.5, 5.4, 5.7, 5.9, 6.2 и др./
3. Популаризират се необходимостта и подходите за автоматизиране на двустранното счетоводно отчитане. За целта е разработен и конкретен пример, приложим на базата на програмния продукт АЖУР – 1. В резултат на изследването се формулира научнообоснован извод, че в условията на автоматизация на счетоводството се реализира специфична и принципно нова счетоводна форма. /1.1., 5.6/
4. Разработките в областта на бизнес оценяването са предпоставка за усъвършенстване на счетоводното отчитане на тези операции, както и на технологията за осъществяване на следприватизационния контрол. /4.1, 5.3/
5. Практически принос са и предложенията за усъвършенстване на обществените поръчки. Те включват операциите по внасянето и връщането на гаранциите за участие, както и за изпълнението на осъществяваната обществена поръчка. Предложенията са диференцирани в две направления: 1. По отношение на възложителя, 2. По отношение на изпълнителя. /4.4, 5.1/

7. Критични бележки и препоръки

В публикациите на гл.ас.д-р Диана Крумова се установяват и някои неточности, непълноти и пропуски, които в голяма степен могат да имат дискуссионен характер или са от техническо естество. По-съществените от тях са:

1. Недостатъчен е броят и състава на научните публикации посветени на задълбочени теоретични изследвания. Целесъобразно е в бъдещата работа да се отдели повече внимание на насоките за ползване на счетоводната информация, развитие и адаптиране на счетоводните принципи, публичност и прозрачност на финансовата информация и др.
2. На места в публикациите е недостатъчно застъпен критичния анализ на становищата на други автори, на състоянието на практиката и др. за сметка на повествователното изложение на определени факти и явления. Целесъобразно е в разработките да се прилагат големи пакети от данни, които биха позволили да се правят изводи, оценки и предложения, по-достъпни и същевременно апробирани в практиката.

Критичните бележки и препоръките, които се представят обобщено нямат за цел и не омаловажат постиженията на кандидата за заемане на академичната длъжност "Доцент" по Професионално направление 3.8 „Икономика“, спец. „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“. Те следва да се оценяват и интерпретират като пожелания за бъдещата работа на гл.ас. д-р Диана Тонева Крумова.

6. Цитирани публикации

Според представените Справки към материалите по конкурса за „Доцент“ по „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“ се установява, че научни публикации на гл.ас. д-р Диана Тонева Крумова са цитирани 37 пъти в книги, в дисертации – 32 пъти, в периодични издания и сборници от конференции - 43 пъти, или общо - 112 пъти. Тези данни са убедително доказателство за нейната академична известност, за познаването на нейните научни постижения и фактическото признаване на приносите за теорията и практиката.

З а к л ю ч е н и е

В резултат на направените оценки и изводи за научните достойнства на научните публикации, учебниците и учебните пособия на гл.ас. д-р Диана Тонева Крумова може да се приеме, че тя е утвърден учен и преподавател с много положителни качества.

Научните приноси на участничката в конкурса са практически насочени и, че те представляват методологическа основа за бъдещи научни изследвания и разработки, както и, че критичните бележки не са от такова естество и съдържане, че да поставят под съмнение нейното успешно участие в конкурса за „Доцент”.

Научните публикации, както и учебниците и учебните пособия, в които участва гл. ас. д-р Диана Крумова са значим принос за развитие на теорията и практиката. Поради това приемам, че са налице всички условия и нормативни изисквания да си позволя да изразя положителното си отношение, както и да препоръчам на почитаемите членове на Научното жури и уважаемите членове на Факултетния съвет на факултет „Стопанска отчетност” да подкрепят нейната кандидатура за заемане на академичната длъжност „Доцент” по „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност”/Счетоводство/ в Стопанска академия „Д. А. Ценов” – Свищов.

28.03.2018 г.

В а р н а

Р е ц е н з е н т:

/проф.д-р ик.н. К.Донев/

